

Representantforslag nr. 36

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug, Vera Lysklætt og Odd Einar Dørum

Dokument nr. 8:36 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Vera Lysklætt, Leif Helge Kongshaug og Odd Einar Dørum om snarest å iverksette en femårig allmennlærerutdanning

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne viser til den senere tids debatt vedrørende kvaliteten i norsk skole og norsk allmennlærerutdanning. Særlig har denne debatten blitt aktualisert gjennom resultatene norske elever har fått i de internasjonale kartleggingsprosjektene PISA og PIRLS. De nylig publiserte funnene fra disse undersøkelsene viser at Norge ligger under gjennomsnittet i OECD-landene både i naturfag, matematikk og lesing, og at norske elever er svakest i Norden i disse fagene.

Forslagsstillerne mener det er av avgjørende betydning at norsk allmennlærerutdanning er av høy kvalitet, og at utdanningen reflekterer den brede samfunnsmessige og politiske enigheten om at norske lærere skal tilby elever i norsk skole verdens beste opplæring. Forslagsstillerne vil understreke at lærerne utgjør bærebjelken i skolen som samfunnsinstitusjon, og at lærernes kompetanse er avgjørende for elevenes læring.

I løpet av 2005 og første halvdel av 2006 gjennomførte NOKUT, på oppdrag gitt av det daværende Utdannings- og forskningsdepartementet i 2004, en bred evaluering av norsk allmennlærerutdanning. Til å gjennomføre evalueringen nedsatte NOKUT et evalueringspanel med bred fagkompetanse, nordisk representasjon og studentrepresentasjon. Evalueringen omfattet alle 20 institusjoner som tilbyr allmennlærerutdanning i Norge. Hovedrapporten fra denne

evalueringen ble lagt frem 22. september 2006¹. Evalueringspanelet var samstemt i sine vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

Evalueringspanelets hovedinntrykk var at kvaliteten i norsk allmennlærerutdanning, slik den kom til uttrykk gjennom evalueringens materiale, var varierende. Innledningsvis i rapporten påpeker evalueringspanelet bl.a. følgende:

"Manglende sammenheng kommer til syne i beskrivelsene av på den ene siden pedagogikken og didaktikken, og på den andre siden mellom ulike fagdidaktiske områder. Mangelen på sammenheng er også tydelig i beskrivelsen av teori og praksis, som ser ut til å foregå i ulike kretsløp. Fokus på samspillet mellom teori og praksis, som skal bidra til å konstituere kommende læreres profesjonelle evner, artikuleres svakt. Ifølge evalueringspanelets vurdering er det derfor vanskelig å få grep om hva som utgjør den samlede, helhetlige og integrerende kraften i utdanningen."

Forslagsstillerne viser til at evalueringspanelet peker på en rekke andre relevante trekk i sin rapport om allmennlærerutdanningen, som i hovedsak peker i den retning at norsk allmennlærerutdanning har et betydelig forbedringspotensial.

Forslagsstillerne viser videre til at evalueringspanelet foreslår en rekke konkrete tiltak for å gjøre norsk allmennlærerutdanning bedre. Særlig på ett punkt kommer evalueringspanelet med et forslag som går ut over utdanningens nåværende rammebetingelser, nemlig med det som har med utdanningens lengde og varighet å gjøre.

1. NOKUT (2006), "Evaluering av allmennlærerutdanningen i Norge 2006. Del 1: Hovedrapport", http://www.nokut.no/graphics/NOKUT/Artikkelbibliotek/Norsk_utdanning/SK/alueva/ALUEVA_Hovedrapport.pdf.

Evalueringspanelet viser til at dagens allmennlærerutdanning nå er fireårig. Studentene kan få en bachelorgrad etter tre år, men tittel og kvalifikasjon som allmennlærer først etter fire. Videre heter det i rapporten:

"Evalueringspanelet ser det som gunstig at det gis mulighet til en relativt stor fagbredde og en viss anledning til spesialisering innenfor de fire årene i nåværende utdanning. Dagens utdanning har likevel visse grunnleggende svakheter når det gjelder modellen. Det gjelder det forhold at pedagogikkfaget på grunn av sin størrelse ikke naturlig bør strekkes ut over to år, og at etterspurte profesjonsfaglige emner faller ut i den resterende del av utdanningen.

Evalueringspanelet legger til grunn at helhet og sammenheng mellom pedagogikk, fag, fagdidaktikk og praksis er avgjørende viktig i profesjonsutdanningen av allmennlærere, og en utvidelse av utdanningen vil kunne gi plass for sammenholdende og profesjonsspesifikke elementer gjennom hele eller større deler av utdanningen.

Det gjelder også den situasjonen at allmennlærerne ofte må undervise i mange fag, dels uten spesialisering, og i noen tilfelle også helt uten bakgrunn i faget fra utdanningen. Dette er åpenbart uheldig i et samfunn som i utpreget grad etterspør fagkunnskap. For større spesialisering, enten det er i retning av barneskole eller ungdomsskole, vil det derfor også være hensiktsmessig med en utvidelse av tidsrammene for utdanningen. I henhold til kapittel 1 betyr en utvidelse av tidsrammene også en harmonisering av den norske lærerutdanningen med utviklingen innenfor europeisk høyere utdanning.

På denne bakgrunnen mener evalueringspanelet at departementet bør innføre en femårig allmennlærerutdanning."

Forslagsstillerne har merket seg tidligere kunnskapsminister Øystein Djupedals orientering om at Kunnskapsdepartementet har satt i gang et ytterligere arbeid i kjølvannet av evalueringsrapporten, og foreslått flere mindre tiltak som skal styrke allmennlærerutdanningen. For å få et grunnlag for det videre arbeidet har også Kunnskapsdepartementet bedt fem enkeltpersoner og åtte organisasjoner/institusjoner om synspunkt på mulige modeller for en differensiert lærerutdanning for grunnskolen, både innenfor rammen av en fortsatt fireårig utdanning og en mulig femårig utdanning. Også en modell med fireårig grunnutdanning og et femte år som frivillig påbygging er instansene bedt om å vurdere. De spørsmålene som departementet har stilt i tilknytning til ulike modeller, gjelder krav til fagsammensetting og fordypning, omfang av obligatoriske fag og av praksis, samt de mest aktuelle spesialiseringsretninger på masternivå rettet mot undervisning i grunnskolen. Endelig er det bedt om vurderinger av konsekvenser av eventuell innfø-

ring av differensiert lærerutdanning for grunnskolen, og en mulig utvidelse til fem år. Departementet ba om å få inn synspunkt innen 1. oktober 2007.

Forslagsstillerne er kjent med at departementet har mottatt innspill fra de forespurte enkeltpersonene og organisasjonene/institusjonene, og har merket seg at mange av disse støtter forslaget om en femårig allmennlærerutdanning. Forslagsstillerne merker seg også at flere av rektorene ved landets lærerutdanningsinstitusjoner har tatt til orde for å endre og utvide utdanningen til fem år.

Forslagsstillerne viser til at Venstres landsmøte våren 2007 vedtok et skolepolitisk manifest hvor Venstres syn på den fremtidige allmennlærerutdanningen ble utdypet. I dokumentet heter det bl.a.:

"Venstre vil ha lærere med best mulig kompetanse, og ønsker derfor en omlegging og utvidelse av allmennlærerutdanningen. Det bør være strenge opptakskrav til utdanningen. Utdanningen bør også gjøres mer fagrettet, og det bør stilles høye fagkrav til den enkelte lærer for at han eller hun skal kunne undervise i det enkelte fag og trinn. Samtidig bør utdanningen utvides med flere spesialiseringer, bl.a. innen rådgiving og spesialpedagogikk. I tillegg bør man strukturere utdanningen slik at den er praksisnær, med tanke på å forberede studentene enda bedre til hverdagen som lærer. Venstre ønsker også å utvide praksisperioden og å stramme inn på kriteriene for å få godkjent praksisperioden. Som en konsekvens av dette vil Venstre gjøre allmennlærerutdanningen femårig."

Forslagsstillerne vil understreke at en femårig lærerutdanning må være et krav for å undervise på alle trinn i skolen.

Forslagsstillerne mener det er på høy tid at Regjeringen fremlegger forslag for Stortinget om en endret og utvidet allmennlærerutdanning. Det er viktig at man får fortgang i prosessen med å implementere denne utdanningen, for på denne måten å bidra til et løft for norsk skole.

FORSLAG

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008, å fremme forslag om iverksettelse av en femårig allmennlærerutdanning.

17. desember 2007